

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

מאמרי

רני ושמחי – ה'תשמ"ב; ה'תשמ"ג

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוק"ל ה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור לשי"פ מקץ, שבת חנוכה, ה'תשי"פ

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים”

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים לבריאה

שנת השבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

לעילוי נשמת

אבינו הרה"ח הרה"ח ר' יהושע ע"ה

ב"ר מרדכי שמואל ע"ה

מונדשיין

נלביע ב' טבת, זאת חנוכה, ה'תשע"ה

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי ולזכות משפחתם

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות ובריאות

פתח דבר

לקראת ש"פ מקץ, שבת חנוכה הבעל"ט, הננו מוציאים לאור (בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמרי ד"ה רני ושמחי: תשמ"ב; תשמ"ג, הנחה בלתי מוגה (תדפיס מספר המאמרים מועדים — חנוכה שהגיע מבית הכורף ימים אלה).

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנוכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ימי חנוכה, ה'תש"פ,
שנת השבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע,
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2019 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5780 • 2019

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

השנה נוכל להבין מה הנרות מספרים לנו...

לראשונה

כל מאמרי החסידות של הרבי
מליובאוויטש על מהותו
הפנימית של חג החנוכה
בספר אחד

בהוצאת ועד הנחות בלשון הקודש

להשיג בסניפי קה"ת בארץ ובעולם ובחנויות היודאיקה המובחרות

שמונת ימי חגך אלו. להודות ולהלל לשמך הגדול

ב

בי"ה, י"ב טבת תשי"ב
ברוקלין.

העלמה ... תחי

ברכה ושלוש!

במענה על מכתבך מ"ט כסלו, בו את כותבת שישנן מחשבות המפריעות את מנוחתך וגורמות לפרקים קרובים לחלומות בלתי נעימים.

הנה בטח קוראת הנך קריאת שמע שעל המטה קודם השינה, ותבקש גם כן שיבדקו בחדרך את המזוזה שתהי' כשרה, ומובטחני גם כן שהנך שוקדת בלימודך וגורמת בהנהגתך הטובה ביראת שמים נחת רוח לסביבתך וביחוד לאביך זקנך הרה"ג והרה"ח אי"א נוי"מ עוסק בצ"צ וכו' מוה"ר ... שי', וזה ימשיך עליך ברכות השי"ת למלא משאלות לבבך לטובה.

בברכה להצלחה בלימוד ובהנהגה ושתבשר בשו"ט בקרוב.

ג

... לשאלתו הימשיך בעבודתו עתה (שמפריעה לקיום מצות וכו') או שיבקש העברה וכו' –

במכתבו אין מובן מהו הספק – ולכן יפרט שאלתו לפני רב ושאלהו דעת תורה.

נ.ב. לכתבו אודות החלום הנשנה כו' – יברר האם לא נותחה ח"ו גוית האחות ע"ה לאחרי מיתתה, כן ההייתה הקבורה ע"פ שו"ע וכו'. כן יבדקו התפלין שלו.

ד

מצילום כתי"ק. נדפס בתשורה (הולצברג, תשס"א).

תוכן המאמרים

רני ושמחי, ש"פ מקץ, שבת חנוכה, ה'תשמ"ב

בשם „בת ציון“ נקראים ישראל בזמן ירידת הגלות שנקרא לילה – רננא (רני) ברמשא. אך דוקא ע"י ירידה זו נעשה יתרון האור מן החושך – העלי' דלעת"ל, הנני בא ושכנתי בתוכך, גילוי פנימיות עתיק. וענין זה נעשה ע"י מעשינו ועבודתינו בהעלאת שבעת נרותי' (ע"י השמן שנעשה מכתיתת הזית) של מנורת זהב כולה, שהו"ע המשכת אהבה רבה מלמעלה למטה, שאוא"ס יתגלה למטה, ועד לגילוי פנימיות עתיק – אל מול פני המנורה.

וזהו ענינו של אהרן – אותיות נראה, והו"ע „כי עין בעין נראה אתה ה“,

שגם למטה יהי' נראה כפי הדעה העליונה שלמעלה הוא היש האמיתי... 4

רני ושמחי, ש"פ וישב, נר הראשון ושבת חנוכה, ה'תשמ"ג

התגלות ואהבת הקב"ה לבני' (שהיא בעצמותו ית', למעלה מכל הגילויים) היא לפי אופן עבודת בני': ע"י העבודה במעשה המצוות בעוה"ז הגשמי, מתגלה האהבה דבחי' „בתי“ (בחי' מקבל, כי עוה"ז התחתון הוא רק מקבל ולא משפיע). ע"י לימוד התורה מתגלה האהבה ד„אחותי“. וע"י העבודה דמס"נ בתפלה (שהיא משפיעה בכחות הגלויים), מתגלה האהבה שלמעלה מסדר ההשתלשלות, בחי' „אמי“. אך מ"מ „רני ושמחי“ נעשה ע"י „בת ציון“ (מעשה המצוות), כי שלימות הרצון בא לידי גילוי במעשה דוקא. „רני ושמחי“: „רננא ברמשא“ – התחלת העבודה בערבין, בחושך; ואח"כ באים ל„שמחה בצפרא“, בחי' שחרית ואור. אך דוקא ע"י העבודה בבחי' ערבין מגיעים בעצמותו ית' (ועד"ז בערבין שבתורה – בחי' אותיות התורה, שמקורם בעצם הנפש).

וזהו הקשר לחנוכה – שענינו להאיר את החושך ע"י הדלקת המנורה „על פתח ביתו מבחוק“, שע"ז מגיעים בעצמותו ית', שזהו"ע „והוי' יגי' חשכי“..... 8

בס"ד. ש"פ מקץ, שבת חנוכה, ה'תשמ"ב

(הנחה בלתי מוגה)

רני ושמחי בת ציון גו'¹. וידוע דיוק רבינו הזקן בתו"א² (ובדרושי הנשיאים שלאח"ז³), מה ענין זה להפטורת חנוכה שמתחילין ברני ושמחי וגו', והי' (ראו"ז⁴) להתחיל (במה ששייך לענין דחנוכה⁴) מן ראיתי והנה מנורת זהב וגו'⁵ שבסוף הפרשה. גם צריך להבין ענין ב' הלשונות שבפסוק זה, רני ושמחי, דאיתא בזהר⁶ שמחה בצפרא ורננה ברמשא, מהי שייכותם לענין דחנוכה. גם צריך להבין⁷ למה נקראת כנס"י בפסוק זה בשם בת ציון דוקא, אף שיש להם כמה שמות, כפי שמצינו שנקראים גם בשם אחותי, כמ"ש⁸ פתחי לי אחותי רעיתי גו', וגם בשם אמי, כמ"ש⁹ בעטרה שעטרה לו אמו גו'.

ב) אך הענין הוא, דהנה ידוע שהנשמה נקראת בשם בת, וכמבואר במ"א¹⁰ בפירוש השם בנות ירושלים¹¹, שבשם זה נק' הנשמות שעדיין לא ירדו לעוה"ז להתלבש בגוף ונה"ב כו'. אך לאח"ז ירדה הנשמה למטה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא¹², ועד לירידה שבזמן הגלות, ובזמן הגלות גופא, לא רק בזמן שבו עוד היתה הארה מימי הבית, כמ"ש¹³ ותאכל ותשבע ותותר, וארז"ל¹⁴ ותותר בימי רבי, שאז עדיין היו התנאים והאמוראים שהם זרועות וירכין בסטרא דקדושה¹⁵, אלא לאחרי שניתוסף בירידת הגלות כו', עד לסוף זמן הגלות, בעקבתא דמשיחא, שזוהי תכלית הירידה. ואז נקראים ישראל בשם בת ציון דוקא. אמנם, דוקא ע"י ירידה זו באים לעלי' דלעת"ל, כיתרון האור מן החושך כו'¹⁶. וזהו רני ושמחי בת ציון, שע"י הרננא ברמשא, שזוהי הירידה בגלות

- (1) זכרי' ב, יד — הפטרת שבת חנוכה.
- (2) רד"ה זה הב' — פרשתנו לו, סע"ד ואילך.
- (3) רד"ה זה בשערי אורה (כד, סע"ב).
- (4) סידור עם ד"ח רעח, ג.
- (5) כ"ה בשערי אורה שם.
- (6) זכרי' ד, ב.
- (7) ח"א רכט, ב.
- (8) רד"ה זה הא' בתו"א שם לו, א. שערי אורה לא, א.

- (8) שה"ש ה, ב.
- (9) שם ג, יא. וראה שהש"ר עה"פ (פ"ג, יא (ב)). שמו"ר ספני"ב. במדב"ר פי"ב, ח.
- (10) לקר"ת שה"ש ו, ג.
- (11) שה"ש א, ה. ועוד.
- (12) לשון חז"ל — חגיגה ה, ב.
- (13) רות ב, יד.
- (14) שבת קיג, ב.
- (15) נוסח ה"מענה לשון".
- (16) קהלת ב, יג.

הוספה

א

ב"ה. יא' מ"ח תשי"ז
ברוקלין

הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ מוה' זאב שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו ממוצש"ק, ולפלא שאיחרו כ"כ בהידיעות אודות הפעולות בזמני היו"ט דחדש השביעי הוא החדש המושבע בכל טוב, ובכל אופן טוב מאוחר מאשר לגמרי לא; ות"ח.

מהנכון הי' שבאותם המוסדות שביקרו כנ"ל — יבקרו מזמן לזמן בכדי לחדש הרושם, ובכדי שלא יהי' ביקור סתם המעורר תמהון — אפשר למצוא איזה ענין לסניף, וכמו הבאת עניני דפוס המתאים בתור מתנה בהתקרב ימי החנוכה לבאר להרוצים לדעת ע"ד הנסים בימי החנוכה וכיו"ב, ובהתבוננות והתייעצות כל המתעסקים יחד בודאי ימצאו כמה דרכים ואופנים בזה.

בעת רצון יזכירו את ילידיו שיחיו אודותם כותב על הציון הקי' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע מתאים לתוכן מכתבו; ויהי רצון שהוא וזוגתו שיחיו יגדלו את כל ילידיהם שיחיו לתורה ולחופה ולמעשים טובים מתוך בריאות והרחבת הדעת אמיתית.

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

א

מוה' זאב: שילדקרויט, נ' הייען. אגרות נוספות אליו — אג"ק חט"ז אגרת ר'סה, ובהנסמן בהערות שם.

דחדש השביעי... המושבע בכל טוב: ראה ויק"ר פכ"ט, ח (עה"פ "בחדש השביעי" — אמור כג, כד).

ובשמאלה עושר וכבוד³²), ועד לסיום ההפטרה³³ תשואות חן חן לה, ככל פרטי הענינים שנתבארו בארוכה בלקו"ת בפרשת בהעלותך את הנרות³⁴, ובכתבי אדמו"ר הזקן שנדפסו כאן בשנים האחרונות³⁵. ועד שע"י שמוסיפים אות א' לתוך גולה, נעשה מגולה גאולה³⁶, ובאופן דארו עם ענני שמיא³⁷, כמ"ש³⁸ מי אלה כעב תעופינה וכיונים אל ארובותיהם, ונלך לביהמ"ק השלישי בנערינו ובזקנינו גוי בכנינו ובכנותינו³⁹, קהל גדול ישוכו הנה⁴⁰, עי"ז שאתם תלוקטו לאחד אחד בית ישראל⁴¹, ושם יהי העילוי דנרות המקדש, נוסף על העילוי דנרות חנוכה, וכן נרות שבת, שעז"נ בילקוט⁴² אם שמרתם נרות שבת אני מראה לכם נרות ציון, במהרה בימינו ממש, ע"י משיח צדקנו.

שנקרא לילה¹⁷, שאז נקראים ישראל בשם בת ציון, אזי באים לסיום הכתוב¹ כי הנני בא ושכנתי בתוכך גוי, דקאי על הגאולה העתידה, שאז יהי הגילוי דפנימיות עתיק, כדאיתא בפע"ח¹⁸ שכל הגילויים עד ימות המשיח הם מבחי' חיצוניות עתיק, ורק לעת"ל תתגלה בחי' פנימיות עתיק. וע"פ הידוע שכל הגילויים דלעת"ל תלויים במעשינו ועבודתינו עתה בזמן הגלות¹⁹, הרי מובן, שהגילוי דפנימיות עתיק לעת"ל נמשך ע"י העבודה עתה.

(ג) **והענין** בזה, דהנה בהמשך הכתוב⁵ נאמר ראיתי והנה מגורת זהב כולה גוי' ושבעה נרותי עלי' וגוי', דקאי על כללות נש"י שנקראים מגורת זהב כולה²⁰. ובפרטיות יותר, הנה כתיב²¹ דבר אל אהרן גוי' בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות. ומבאר רבינו הזקן בד"ה בהעלותך תקס"ב²² [שיצא לאור בימי חנוכה אלו, והוא נוסחא אחרינא מד"ה בהעלותך את הנרות שבלקו"ת²³], שענין הז' נרות הוא, שיש בכנס"י ז' מדות איך לעבוד את ה', יש שעובד באהבה וכו'. והנה ידוע ענין הז' רועים (שהם כנגד ז' המדות) שמפרנסין את ישראל ומשפיעים להם כו'. ואהרן כה"ג הוא ג"כ מז' הרועים, ומשפיע אהבה רבה כו'. וממשיך לבאר החילוק בין השפעת אהבה דאברהם (דכיון שמדתו היא מדת החסד ה"ה משפיע אהבה) ובין השפעת מדת אהבה דאהרן, שמדתו ומדרגת אהבת אברהם היא מלמטה למעלה, שעלה מעלה מעלה לידבק באו"ס ב"ה, ומדת ומדרגת אהרן כהנא רבא היא מלמעלה למטה, פי' האהבה והתשוקה שיתגלה או"ס למטה כו'. ומבאר גם שהאהבה דאברהם נקראת אהבת עולם, שהיא חסד דז"א, והאהבה דאהרן נקראת אהבה רבה [וכדאיתא בזהר²⁴ דאית חסד ואית חסד, אית חסד עולם, שהוא החסד שבסדר השתלשלות, שזוהי מדת החסד דאברהם, ואית חסד שהוא בחי' ורב חסד²⁵, חסד דע"י²⁶, חסד שלמעלה מהשתלשלות, שזוהי מדת החסד דאהרן].

(22) מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"ב ע' תנה ואילך.
(23) בהעלותך כט, ג ואילך.
(24) ח"ג קלג, ב (אד"ר).
(25) לשון הכתוב — תשא לד, ו. מיכה ז, יח. וראה תו"א תצוה פב, א. אוה"ת תצוה ע' א'תקפז.
(26) ראה אוה"ת שם ע' א'תריט.

(17) ראה גם תו"א שמות נא, רע"א.
(18) שער הק"ש פט"ו. וראה לקו"ת שה"ש בסופו (נא, ג). וראה גם תו"א פרשתנו שם לח, סע"א.
(19) תניא רפל"ז.
(20) לקו"ת בהעלותך לג, סע"ב.
(21) ר"פ בהעלותך.

(37) דניאל ז, יג. וראה סנהדרין צח, א.
(38) ישע"י ס, ח.
(39) בא י, ט.
(40) ירמ' לא, ז.
(41) ישע"י כז, יב.
(42) יל"ש ר"פ בהעלותך.

(32) משלי ג, טז.
(33) זכרי' ד, ז.
(34) לג, ב ואילך.
(35) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג
ח"א ע' נט. ע' סב. ע' סז. תקס"ח ח"א ע' תקד ואילך.
(36) לקו"ת שם לה, ג.

ועפ"ז מבאר²⁷ ענין העלאת הנרות ע"י אהרן דוקא, שאהרן הוא הממשיך אהבה רבה מלמעלה למטה שיתגלה א"ס ב"ה למטה כו', וזהו אל מול פני המנורה יאירו גו', פי', פני המנורה נקרא כתר מלכות כידוע, והפי' שימשיכו ע"י אהבתם שיתגלה מרצונו ית' העצמי (הנקרא רעוא דכל דרעיון) אל כתר מלכות שירצה למלוך ולהתגלות למטה כו'. וזה עשה אהרן בהדלקת הנרות עם השמן, שנעשה מן כתיבת הזית, כמ"ש²⁸ כתיב למאור וכו', כפי שביאר לפנ"ז ענינו בעבודה (ע"ד האמור לעיל שדוקא ע"י הירידה שבזמן הגלות באים לגילוי פנימיות עתיק לעת"ל, שזהו"ע אל מול פני המנורה²⁹). ומסיים, וזהו שעשה אהרן דוקא, כי אהרן הוא אותיות נראה, וכדכתיב³⁰ אשר עין בעין נראה אתה ה', שהוא ראיית עיני השכל, שיראו כי ה' הוא אלקים ואין עוד כו' ויהי עין בעין ממש, פי', כמבואר במ"א³¹ שיש ב' דעות, מלמעלה למטה ומלמטה למעלה, שהדעה שמלמעלה למטה, ששם (למעלה) היש האמיתי ואצלנו האין האמיתי שכלא נחשב כו', ולמטה היא הדעה שאצלנו כאן היש ודבר, ומה שלמעלה מאתנו הוא האין, שאינו מושג. וכאשר עין בעין נראה כו', אז כל הדעות שוין, שגם אנו נראה ששם הוא היש האמיתי, וכאן האין האמיתי, שכלא נחשב באמת קמי'.

ד) ויה"ר שע"י לימוד ענינים אלו, וע"י הפצת המעיינות בכלל, נבוא בקרוב ממש לגילוי בחי' פנימיות עתיק. ובפרט בימי חנוכה, שאז ישנה פעולת הדלקת הנרות עד דכליא ריגלא דתרמודאי³², היינו, שגם בתרמוד, אותיות מורדת³³, פועלים ענין הכליון, ובכ" הפירושים שבזה³⁴ (שהם ע"ד ב' הפירושים בפסוק³⁵ והשבתי חי' רעה מן הארץ גו'), העברה מן העולם (אתכפיא), וכליון מלשון כלות הנפש

27) מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב שם (ס"ע תנו ואילך).
28) תצוה כז, כ.
29) ראה אוה"ת בהעלותך ע' שכה. שם הוספות ע' 3.
30) שלח יד, יד. וראה זח"ג קג, רע"א ובמקדש מלך ורמ"ז שם.
31) ראה תו"א יתרו סח, סע"א ואילך.
32) לקו"ת שמע"צ פג, א. ובכ"מ.
33) שבת כא, ב.
34) עמק המלך שער קרית ארבע ר"פ קיא (קח, א). קהלת יעקב ערך תרמוד. וראה

אוה"ת חנוכה (בראשית ח"ה) התקמא, ב. סה"מ תר"ל ע' מו. תרמ"ג ע' מט. המשך תער"ב פשפ"ה (ח"ב ע' תשצג. בהוצאה החדשה — ח"ד ע' א"עב). סה"מ תר"ס ע' סג ואילך. תרע"ח ע' קיז. וראה אג"ק חכ"ז ע' רחצ בהערה.
34) ראה סד"ה מצותה תר"ל (סה"מ תר"ל ע' מז). וראה גם ד"ה להבין ענין נרות חנוכה תשכ"ו סט"ו. ד"ה ת"ר מצות נר חנוכה דשבת חנוכה (ס"ז) וד"ה מצותה דזאת חנוכה (ס"א) תשל"ח (לעיל ע' רנג; ע' קה; ע' קח).
35) בחוקותי כו, ו. תו"כ עה"פ.

החל מלימוד אותיות הא"ב, מגיעים בעצמות ומהות. וכמו באדם התחתון, שמקור האותיות הוא בעצם הנפש, היינו למעלה לא רק מה' מוצאות הדיבור אלא גם מה' מוצאות המחשבה, ולמעלה גם מהכחות פנימיים וכו', כמבואר באגה"ק²² [וכידוע²³ הראי' לזה שאין לומר שמקור האותיות הוא מהשכל שלהם, ממה שמצינו שכו"כ אמרו אותה הסברא ואותו דבר שכל, עד לאותה מסקנא בנוגע למעשה בפועל, ומ"מ, כל אחד אמר זאת באותיות שלו ובתיבות שלו ובסגנון שלו], לפי שהאותיות כלולים בעצם הנפש, שהנפש מלאה אותיות כו'²⁴. וכמו"כ הוא בלימוד אותיות הא"ב, שדוקא עי"ז מגיעים בעצמות ומהותו ית'.

ד) ובזה יובן גם הקשר לחנוכה²⁵, לפי שגם בחנוכה ישנו הענין דהקדמת ערבית לשחרית, רננא ברמשא ושמחה בצפרא, כי, הענין דחנוכה הוא להאיר את החושך, שלכן גם הדלקת נרות חנוכה היא על פתח ביתו מבחוץ²⁶, להאיר את חושך העולם, ודוקא עי"ז מגיעים בעצמותו ית', שזהו מ"ש²⁷ והוי' יגי' חשכי, והוי' דייקא, למעלה משם הוי' סתם²⁸. וזהו גם מה שנרות חנוכה אינן בטלין לעולם²⁹, לפי שעל ידם מגיעים בעצמותו ית'. ועד שע"י ההארה דחנוכה פועלים לא רק הענין דרננא ברמשא ושמחה בצפרא, אלא שעושים מהלילה והיום דבר אחד³⁰, כמ"ש³¹ ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד, ששניהם נעשים מציאות אחת, לפי שמאיר בהם בחי' והוי' כו'.

ה) וזהו רני ושמחי בת ציון כי הנני בא ושכנתי בתוכך נאום ה', שע"י העבודה שבבחי' בת ציון, בחי' מעשה המצוות, ובאופן שישנו הענין דרני (לפני ושמחי), רננא ברמשא, שזוהי העבודה שבבחי' ערבין, הנה עי"ז מגיעים בעצמותו ית', ולכן ושכנתי בתוכך גו'.

ועי"ז יקויים בכאו"א מישראל מש"נ עליהם בהמשך ההפטרה: ראיתי והנה מנורת זהב כולה וגולה על ראשה וגו' ושני זיתים עלי' אחד מימין הגולה ואחד על שמאלה³¹ (שזהו ענין אורך ימים בימינה

22) ראה ס"ה (קז, א ואילך).
23) תו"א מקץ מב, א. מג, א.
24) ראה לקו"ת בחוקותי מה, ד. נשא כו, ואילך. ובכ"מ.
25) רמב"ן ר"פ בהעלותך — ע"פ ב. שה"ש ד, ב.
26) ראה שיערי אורה שם לד, א ואילך. תנחומא ובמדב"ר שם.
27) ראה לקו"ש ח"ד ע' 22 ואילך.
28) שבת כא, ב.
29) שמואל"ב כב, כט.
30) זכרי' ב, ב"ג.
31) זכרי' ב, ב"ג.

והענין הוא, דהנה, אם כיון את כל הכוונות שבמצוות ועשה את כל ההכנות וכו', אבל חסר אצלו מעשה המצוה בפועל, לא קיים את המצוה (כמובא בתניא¹³), כי שלמות הרצון הוא שיבוא דוקא במעשה, כפשטות הענין, ועוד זאת, ששלמות הרצון בא לידי גילוי במעשה דוקא, דכל הגבוה יותר יורד למטה ביותר¹⁴, ולכן הרצון שלמעלה שהוא גבוה ביותר, בא לידי גילוי במעשה דוקא שהוא תחתון ביותר. וזהו גם מה שלעת"ל יהי' מעשה גדול¹⁵, כי כל הגבוה ביותר יורד למטה ביותר. וכיון שכל הגילויים דלעת"ל תלויים במעשינו ועבודתינו עתה¹⁶, לכן גם עתה יש עליו מיוחד במעשה המצוות דוקא, יותר מבלימוד התורה והעבודה דמס"ג. וזהו רני ושמחי בת ציון, שהענין דרני ושמחי נעשה דוקא ע"י העבודה שבבחי' בת ציון, מעשה המצוות בפועל, שיש בה העילוי דמעשה כו'.

ג) **וענין** כפל הלשון רני ושמחי, יובן ע"פ המובא לעיל בשם הזהר, דרננא ברמשא ושמחה בצפרא. דהנה, מה שמקדים רני לשמחי, הוא לפי שתחילה היא העבודה ברמשא, ואח"כ באה העבודה בצפרא¹⁷. והענין הוא, דאיתא בריש מס' ברכות¹⁸ מאימתי קורין את שמע בערבין כו' (ואח"כ) מאימתי קורין את שמע בשחרית כו', ומבואר בגמרא¹⁹ ב' טעמים לכך שתנא ערבית ברישא, אם משום שתנא אקרא קאי דכתיב²⁰ בשכבך ובקומך, או דיליף מברייתו של עולם דכתיב²¹ ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד. ומזה מובן, שבתחלה העבודה היא בערבין, בזמן החושך, בדוגא נמוכה יותר, ורק אח"כ מגיעים לענין האור, ענין שחרית. וכן הוא גם בלימוד התורה, שאע"פ ששלמות הלימוד היא להגיע לרוזין דרוזין דאורייתא, מ"מ, לפנ"ז צ"ל לימוד הרוזין ולפנ"ז שאר חלקי התורה, ועד שהתחלה היא מחלק הפשט שבתורה, החל מאותיות הא"ב. וכן הוא בענין רני ושמחי, שבתחלה היא העבודה ברמשא ואח"כ בצפרא.

אך דוקא ע"י העבודה שבבחי' ערבין (רמשא) מגיעים בעצמותו ומהותו ית'. וכמו בלימוד התורה, שדוקא ע"י לימוד התורה שבבחי' ערבין,

(13) רפל"ח.
 (14) ראה לקו"ת אמור לד, ג. שערי אורה
 (15) אוה"ת חנוכה שם שיח, א. וראה
 מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' שט. ע' שיו.
 (16) תניא רפל"ז.
 (17) ראה שערי אורה שער החנוכה שם
 (כח, א ואילך).
 (18) ב, א. ט, ב.
 (19) שם ב, א.
 (20) ואתחנן ו, ז.
 (21) בראשית א, ה.

(אתהפכא), וכפי שיהי' לעת"ל, כמ"ש³⁶ אז אהפוך אל עמים שפה ברורה גו' לעבדו שכם אחד³⁷. אבל גם אז יהי' ניכר שונפלינו אני ועמך מכל העם גו'³⁸, ובאופן דאין ערוך, שהרי אתה בחרתנו כו'³⁹, ולכן נאמר⁴⁰ והיו מלכים אומניך ושרותיהם מניקותיך גו'. ויקויים בנו מ"ש⁴¹ באו לדביר ביתך ופינו את היכליך וטהרו את מקדשיך והדליקו נרות בחצרות קדשך — הדלקת המנורה בביהמ"ק השלישי, בירושלים עיה"ק, ע"י כהניך הקדושים⁴², החל מאהרן הכהן (שהרי כשיבנה ביהמ"ק משה ואהרן יהא עמנו⁴³), במהרה בימינו ממש.

(36) צפני' ג, ט.
 (37) ראה ד"ה רני ושמחי תשל"ז פ"ו
 (לעיל ע' עג) שבירור אוה"ע נעשה ע"י גילוי
 בחי' פנימיות עתיק.
 (38) תשא לג, טז.
 (39) תפלת העמידה דיו"ט.
 (40) ישעי' מט, כג.
 (41) בהודאת "ועל הניסים" דחנוכה.
 (42) נוסח "הנרות הללו".
 (43) תוד"ה אחד פסחים קיד, ב. וראה גם
 יומא ה, ב.

וכאשר העבודה היא בבחי' אם, בחי' משפיע, אזי ממשיכים את האהבה דלא זו מחבבה עד שקראה אמי.

וביאור הענין, דהנה, בת, בחי' מקבל, קאי על העבודה שבעוה"ז התחתון, שזהו עולם שהוא רק בחי' מקבל ולא משפיע, דמכיון שאין תחתון למטה ממנו⁹, הרי לא שייך שישפיע לעולם שלמטה ממנו. וזהו אחד מהחילוקים שבין עוה"ז התחתון לעולמות העליונים, שבעולמות העליונים ישנו הן ענין בחי' המקבל והן ענין ההשפעה, לפי שהם מקבלים מהעולמות שלמעלה מהם ומשפיעים לעולמות שלמטה מהם, משא"כ עוה"ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו הוא רק בבחי' מקבל מהעולמות שלמעלה ממנו. ובעבודה הו"ע מעשה המצוות¹⁰, ששייך דוקא בעולם העשי' שאין למטה ממנו. וע"י העבודה באופן דמקבל, במעשה המצוות, ממשיכים את האהבה מלמעלה באופן דלא זו מחבבה עד שקראה בתי. והעבודה דאחותי היא בלימוד התורה, ועל ידה ממשיכים את האהבה מלמעלה באופן דלא זו מחבבה עד שקראה אחותי. והעבודה בבחי' אם, בחי' משפיע, קאי על עבודת התפלה והמס"נ, שהיא בעצם הנפש שלמעלה מהכחות שבנפש, ולכן לא שייך בה ענין הקבלה (בחי' מקבל), אלא היא רק בבחי' משפיע (אמי) בכחות הגלויים. וע"י העבודה באופן זה ממשיכים את האהבה דלא זו מחבבה עד שקראה אמי, שהיא האהבה שלמעלה מסדר ההשתלשלות, ע"ד עצם הנפש שלמעלה מהשתלשלות שבנפש.

והנה ע"פ הנ"ל משמע שבחי' בתי היא הדרגה הכי תחתונה, כי הסדר בג' הדרגות הוא מלמטה למעלה, שהדרגה התחתונה ביותר היא בחי' בתי, והדרגה הנעלית ביותר היא בחי' אמי. אמנם, במק"א במדרו"ל¹¹ איתא שהאהבה והחיבה לבת היא נעלית יותר מכל הדרגות שבאהבה. ומזה מובן, שיש מעלה בבחי' בתי¹², מצוות שבעשי', שלמעלה מבחי' אחותי, לימוד התורה, וגם למעלה מבחי' אמי, עבודת המס"נ.

בס"ד. ש"פ וישב, נר הראשון ושבת חנוכה, ה'תשמ"ג

(הנחה בלתי מוגה)

רני ושמחי בת ציון כי הנני בא ושכנתי בתוכך נאום ה', ונלוו גוים רבים אל ה' ביום ההוא גו' (ואעפ"כ) ושכנתי בתוכך גו'. הנה פסוקים אלה הם בהתחלת הפטרת שבת חנוכה, וכשיש ב' שבתות בחנוכה (כבקביעות שנה זו) אז היא הפטרת השבת הראשונה של חנוכה. וידועים דיוקי רבותינו נשיאינו בזה (בתו"א לאדה"ז² ובדרושי הנשיאים שלאחריו³), מהו כפל הלשון רני ושמחי, ומובא על זה מ"ש בזהר⁴ רנא ברמשא ושמחה בצפרא. וצריך להבין הענין בזה. גם ידוע הדיוק⁵ במ"ש בת ציון, הרי ישראל נקראו בכמה שמות, ולמה נקראו כאן דוקא בשם בת ציון, לשון נקבה.

(ב) **ונקודת** הביאור בזה מבואר בהדרושים, ע"פ משארז"ל במדרש⁶ בענין אהבת הקב"ה לכנס"י, משל למלך שהיתה לו בת יחידה כו' והי' קורא אותה בתי ולא זו מחבבה עד שקרא אותה אחותי ולא זו מחבבה עד שקרא אותה אמי כו'. דהנה, אהבת וחיבת הקב"ה לישראל היא בעצמותו ומהותו ית' שלמעלה מכל הגלויים. אבל בהתגלות החביבות והאהבה יש כמה דרגות, וענין זה תלוי באופן עבודת בני"י (הפועלת את גילוי החיבה), היינו, שכאשר ישראל מגיעים בעבודתם לדרגה מסויימת, הרי זה מגלה וממשיך מלמעלה את האהבה שלפי דרגה זו. וזהו ענין ג' אופני האהבה והחיבה, בתי אחותי אמי, שהם תלויים בג' אופני העבודה הממשיכים את האהבה. כאשר⁸ עבודת ישראל היא בבחי' בת, בחי' מקבל, אזי ממשיכים את האהבה מלמעלה באופן דלא זו מחבבה עד שקראה בתי. וכאשר עבודת ישראל היא בבחי' אחות, אזי ממשיכים את האהבה מלמעלה באופן דלא זו מחבבה עד שקראה אחותי.

צ"ד סע"ב שקודם בת יש ג' בחי". וראה גם ד"ה רני ושמחי תשל"ז פ"ה (לעיל ע' עב ואילך).

(12) ראה גם תו"א שם לו, ד. לח, ב. אה"ת שם שיו, סע"ב ואילך. חיי שרה קכה, ב ואילך. קכו, ב. כרך ג' תשעט, א. בא ע' רנט ואילך. ע' רסג. ובכ"מ.

(9) תניא פל"ו.
(10) ראה תו"א שם לו, ג ואילך. אה"ת חנוכה שם שיו, א ואילך. וראה גם המשך תער"ב ח"ג ע' א'רמט ואילך.
(11) ראה אה"ת חיי שרה קכה, ב: "בזהר דקני"ו ע"ב, שבחי' בת... לא זו מחבבה גם יותר ממדרגת שקראה אמי". וראה גם אה"ת חנוכה שם (שיג, סע"ב) בשוה"ג: "ע"י זח"ב

(1) זכרי' ב, יד ואילך. — הפטרת שבת חנוכה.
(2) מקץ לו, א ואילך. שם סע"ד ואילך.
(3) ע' קכד.
(4) שער י אורה שער החנוכה כד, סע"ב ואילך. אה"ת חנוכה (בראשית ח"ב) שיג, ב
(5) תו"א שם לו, א.
(6) שמו"ר ס"פ פקודי. שהש"ר ספ"ג.
(7) ראה ד"ה קמתי אני לפתוח תרס"ו (סה"מ תרס"ו ע' א ואילך). ועוד.
(8) ראה גם אה"ת בא ע' רנח.